

TAK TROCHU JINÝ SJEZD: 11. SJEZD ČESKÝCH HISTORIKŮ – PROFESNÍ SETKÁNÍ HISTORIČEK A HISTORIKŮ ČR ZPRÁVA ZE ZÁKULISÍ

Radmila Švaříčková Slabáková

Ve dnech 13.–15. září 2017 hostila Univerzita Palackého v Olomouci 11. sjezd českých historiků – profesní setkání historiček a historiků ČR. Toto vrcholné setkání historické obce ČR se konalo po šesti letech (naposledy se historičky a historici sešli v Ostravě v roce 2011) a po jedenácté od prvního, československého, sjezdu v roce 1937. V polistopadové éře, přesněji řečeno počínaje sjezdem v Hradci Králové v roce 1999, se na organizaci historických sjezdů podílí Sdružení historiků ČR (Historický klub 1872) ve spolupráci vždy s určitým univerzitním historickým pracovištěm a nejinak tomu bylo i v roce 2017. Olomoucké setkání se však vydalo poněkud jinou cestou než předchozí sjezdy, a to v několika směrech. Nadcházející řádky mají přiblížit, v čem byl vlastně sjezd z pohledu hostitelského organizačního týmu jiný,¹ a zároveň je jejich cílem prostřednictvím zamyšlení nad třemi konferenčními dny a jejich přípravou aspoň částečně reflektovat současné dění v historické obci ČR. Nutno podotknout, že návrhy hostitelské instituce byly Sdružením historiků ČR, nositelem novodobé tradice těchto sjezdů, ve velké míře akceptovány a právě velkorysý přístup Sdružení historiků umožnil, že sjezd mohl být jiný.

Asi nejnapadnější změnou, viditelnou na první pohled, bylo to, že k názvu akce přibyl podnázev. Upřesňujícím podnázvem chtěla hostitelská univerzita reagovat jak na neustále se zvyšující množství žen-badatelek v historických vědách, tak na nový charakter celého podniku. Co se týče osazenstva sjezdu, volba podnázu se ukázala jako oprávněná – ženy-historičky tvořily přibližně 40 % všech jeho účastníků, přičemž počet studentek a studentů byl prakticky vyrovnaný.

Podstatnou změnou byl nový charakter celé akce. Tento sjezd se měl stát skutečným „setkáním“, umožňujícím badatelkám i badatelům nejrůznějších historických směrů diskutovat o specifických problémech svého podoboru či

¹ Organizační tým hostitelské univerzity z Katedry historie FF UP pracoval ve složení doc. Radmila Švaříčková Slabáková, doc. Radmila Prchal Pavlíčková (zároveň i předsedkyně vědecké rady kongresových volných panelů), doc. Antonín Kalous a doc. Jan Stejskal, za neuvěřitelné morální i materiální podpory děkana FF UP prof. Jiřího Lacha.

tématu spíše v menších a o to více zainteresovanějších skupinách, než v rámci velkých oficiálních a mnohdy neproduktivních zasedání. Byť tato „rozdrobenost“ historie, slovy F. Dosse, může působit poněkud nepřehledně a chaoticky, jako jediná je schopna zaručit, domnívali jsme se, pluralitní charakter historického bádání, typický pro vědy v otevřených společnostech.

Kromě tradičních hlavních sekcí, o něž se organizačně postaralo Sdružení historiků ČR, se tak olomoucké setkání sestávalo především z volných panelů kongresového rázu. O jejich počtu, charakteru i složení rozhodla sama historická obec ČR, limitem byla pouze kapacita konferenčních prostor pořádající instituce. Ač se tímto organizační tým vydával zcela na neznámou půdu a riskoval i naprostou ignoraci ze strany kolegů a kolegyně z jiných pracovišť, zájem o postavení panelů předčil očekávání. Ke dni 30. září 2016, kdy se uzavíraly návrhy na podávání panelů, jich bylo registrováno 81 (podmínkou byli dva garantující panelu, ideálně každý z jiného historického pracoviště).

Teprve podávání návrhů příspěvků do panelů, ukončené k 15. lednu 2017, však mělo rozhodnout, zda se návrhy panelů naplní referujícími či nikoliv. I tentokrát se organizačnímu týmu dostalo nečekané zpětné vazby v sotva uvěřitelném počtu 680 přihlášených příspěvků. Vyvstal tak zároveň drobný organizační problém – totiž kam s těmi zbývajících stovkami účastníků a účastnic, když rezervované Moravské divadlo Olomouc, kde se měl původně konat doprovodný program se slavnostním rautem, disponovalo maximální kapacitou 420 míst (podobně nevyhovujícím se ukázalo již domluvené kino Metropol, zamýšlené pro společné úvodní a závěrečné jednání). Některé z příspěvků však nakonec nebyly garantujícími přijaty (zhruba třicítka) a některé tematicky podobné panely byly sloučeny či úplně vyloučeny (v případě, že garantující nedokázali přilákat minimálně stanovený počet referujících jednoho panelu, tj. čtyři osoby), postupně také docházelo k odhlašování přijatých příspěvků, takže ve výsledku mělo na olomouckém setkání zaznít zhruba 660 příspěvků ve třech hlavních sekcích a 74 kongresových volných panelech, které dohromady představovaly 153 jednacích bloků (jeden panel se mohl skládat z maximálně tří časových bloků) ve 20 paralelních jednáních, resp. místnostech.

Pokud organizační tým v lednu uvažoval, že konečný počet účastnic a účastníků se může vyšplhat až na 800 osob (a podle tohoto čísla hledal nové prostory), byly jeho odhady stále velmi málo sebevědomé – v první polovině roku 2017 se počet registrovaných neustále zvyšoval, až v květnu dosáhl hranice 898 osob. Poté následovalo pro změnu opět odhlašování a před konáním akce se počet registrovaných ustálil na čísle 825 (z toho přibližně 200 studujících převážně doktorských studijních programů). I tak ale další průběh

ukázal, že v historické obci ČR převládá spíše zvyk se z již registrované a zaplacené účasti na konferencích neomlouvat (poděkování naopak patří všem, kteří na svou neúčast organizační tým upozornili), tudíž zhruba 80 osob, povětšinou s příspěvkem, je třeba od daných čísel odečíst. Nenadálá neúčast referujících v některých panelech tak způsobila jistou torzovitost některých bloků, resp. nutnost posouvat přestávky, konce či začátky, což samozřejmě komplikovalo program těm, kteří přiběhli z druhé jednací budovy přesně na daný čas v očekávání určitého příspěvku. Nejednou se stalo, že vybraný příspěvek byl už mezitím odprezentován.

11. sjezd byl tudíž počinem historicky vůbec nejpočetněji obsazeným. Překonal i dosud největší druhý sjezd československých historiků z roku 1947, jehož se účastnilo pravděpodobně přes 700 osob.² Druhý sjezd československých historiků byl však pojat především jako „vzdělávací kurz pro profesory dějepisu na středních školách a učitelských ústavech a pro oborové referenty pro dějepis při zemských školních radách“, kterým navíc ministerstvo udělilo dovolenou a přispělo 700 Kč, takže většinu účastníků tvořili právě tito naslouchající učitelé a učitelky.³ Posun ve prospěch aktivních referujících byl dalším novým krokem olomouckého setkání. I na sjezdech posledních let, v Pardubicích v roce 2006 a v Ostravě 2011, stále převládali pasivní účastníci nad aktivními – např. v Ostravě bylo dle pořadatelů zhruba jen 80 referujících z celkového počtu přibližně 300 registrovaných osob.

Pokud máme odbočit k účasti středoškolských učitelů a učitelek či jejich kolegů a kolegyn ze základních škol, musíme s politováním konstatovat, že olomoucké akce se prakticky neúčastnili. Přitom součástí programu byla didaktická sekce jako jedna z hlavních sekcí a další dva panely se věnovaly výuce dějepisu rovněž (panel pojednávající o pramenech ve výuce a panel nazvaný Dějepis a národní identita). Neobstojí argument, že učitelé o olomouckém sjezdu nevěděli – pořádající instituce kontaktovala, s cílem oslovit zájemce z řad učitelstva, organizace jako ASUD i ÚSTR a osobně i spolupracující učitelky a učitele, leč nic platno. S vidinou volna a úhrady nákladů by patrně účast učitelstva nepoměrně stoupla – i když ani to není jisté.

Vědecká rada kongresových volných panelů neomezila nikterak počet přihlášených příspěvků na jednu osobu, nepočítala s tím, že by badatelské zájmy jednotlivců a jednotlivkyň byly natolik rozrůzněné, aby se mohly uplatnit ve více panelech, leč opět tomu bylo jinak. Svou roli zde jistě sehrála snaha pojistit se pro případ, kdyby jeden z příspěvků nebyl garantujícími panely, v jejichž kompetenci výběr referujících zcela spočíval, přijat. Více než pět

² Archiv AV ČR, fond Historický klub, kart. 58, 55/6.

³ Archiv AV ČR, fond Historický klub, kart. 58, 55/6.

desítek historiček a historiků tak přihlásilo dva příspěvky a osm tři příspěvky. Rekordmanem setkání se pak stal badatel, jenž se přihlásil s pěti různými příspěvky (a tyto poté skutečně i odprezentoval).

Další novinkou olomouckého sjezdu byla otevřenost vůči jiným disciplínám a jazykovým prostředím. Webové stránky sjezdu fungovaly i v angličtině a jak české, tak anglické stránky vyzývaly k podávání návrhů panelů a příspěvků badatelky a badatele příbuzných oborů, a i v cizím jazyce. Zahraniční účastníci (ani interdisciplinarita) sice zdaleka neměli v Olomouci svou premiéru (např. v rámci pardubického sjezdu byla jedna ze sekcí věnována mezioborovému bádání, na jiné zase vystupovali zahraniční bohemisté), v Olomouci však byly vítány celé cizojazyčné panely bez ohledu na to, zda se daný badatel věnuje českým dějinám či nikoliv. Jednalo se o německojazyčný panel o postavení archivních pramenů v digitálním světě a o panel v angličtině diskutující o nových přístupech k dějinám první světové války. V několika dalších panelech vystupovali zahraniční historikové a historičky – jmenujme v prvé řadě velmi mezinárodně obsazený panel Kulturní dědictví a aplikovaná historie při tvorbě veřejného prostoru, dále například panel zabývající se městy za socialismu nebo panel věnovaný dějinám Židů. Celkem se setkání účastnilo přes 80 zahraničních badatelů a badatelek, z toho jich kolem 35 přijelo ze Slovenska, zřetelně však byly zastoupeny i všechny další sousední státy, z ostatních pak více referujících pocházelo z Maďarska, USA a Velké Británie.

Odrazem snahy o začlenění širokého kontextu evropské, potažmo celosvětové historie, i do podniku původně vymezeného úzce národně (s cílem naznačit, že česká historiografie se bez tohoto kontextu v současnosti neobejde), byla organizace dvou keynote přednášek zahraničních badatelů, ne-bohemistů. V první z nich, v rámci úvodního zasedání, se profesorka Lynn Hunt, jedna z nej přednějších historiček světa, jež na pozvání hostitelské instituce do České republiky zavítala vůbec poprvé, věnovala úvahám o současných výzvách historického bádání, v druhé z nich, pořádané na závěr druhého jednacího dne, se profesor Charles Ingrao zaměřil na anglickojazyčnou historiografickou produkci o habsburské monarchii posledních let. Obě keynote přednášky byly tlumočeny do češtiny a s ohledem na zahraniční hosty bylo tlumočeno i celé úvodní dopolední jednání.

Co se týče mezioborovosti, tu bylo možno sledovat jak v tématech některých panelů (např. v panelu Rodinná paměť a mezigenerační předmět identit vystoupili jako referující nejen historičky a historici, ale také etnoložky, psycholožka, filozof a literární historikové), tak v zastoupení oborově bližších či vzdálenějších pracovišť. Samozřejmostí byla účast různých archivních pracovišť (kromě panelu o významu archivů a archiválií v digitálním světě

se jednalo o panel debatující nad možnostmi péče o farní písemnosti, panel uvažující nad důsledky možného omezení přístupu k určitému typu archiválií v důsledku zákonů na ochranu osobních údajů a panel týkající se pomocných věd historických), v hojné míře se účastnili rovněž zástupci a zástupkyně celé řady muzeí – od Národního muzea a Národního technického muzea, přes Husitské muzeum v Táboře po oblastní či krajská muzea (především v panelu Historická věda v českých muzeích a Paměťové instituce a společnost ve 20. století). Mezi referujícími však byli i hojní členové a členky Filozofického ústavu AV ČR, Ústavu pro jazyk český, zástupci a zástupkyně právnických fakult, Etnologického ústavu AV ČR, ale také Přírodovědecké fakulty UK a dokonce i České zemědělské univerzity a ČVUT.

Zůstaneme-li u vyjmenovávání účastníků se univerzit, nejpočetněji byla zastoupena Univerzita Karlova se sedmi fakultami (FF, FHS, FSV, PdF, HfE, PF, PřF), a to celkem zhruba 150 účastníky a účastnicemi. Z domácí univerzity (FF, PdF, PF, CMTF a FTK) se účastnilo asi 80 osob, od jihu z Masarykovy univerzity dorazila přibližně 60členná kohorta. Všechna ostatní univerzitní historická pracoviště v ČR, i když pochopitelně v menší míře, byla zastoupena rovněž. Samozřejmě byla hojná účast členek a členů Historického ústavu AV ČR (asi 25 osob), dále Ústavu pro soudobé dějiny AV ČR, Masarykova ústavu a Archivu AV ČR a ÚSTRu (vždy kolem 15 osob).

Zájem o jednotlivé panely nepřímo poukázal na atraktivitu daného tématu v současném českém historickém bádání (či na schopnost garantujících „sehnat“ si „své“ panelisty, jedno s druhým se však nevylučovalo) – nejvíce referujících se přihlásilo do panelu Dějiny vzdělanosti a vzdělávání v ČR, Péče o farní písemnosti, Kulturní dědictví a aplikovaná historie při tvorbě veřejného prostoru, Rodinná paměť a mezigenerační přeměna identit a do panelu věnovaného dějinám smrti (Totenkultur). Dále byly početně velmi obsazené panely Češi v cizině, Čechoslovakismus, Dějiny vojenství, Výchova v období socialismu, Města za socialismu, Možnosti studia rodinných vztahů 17.–19. století, Paralelní krajiny, Předmoderní dějiny prizmatem genderu, Kultura a společnost husitské epochy, včetně panelů týkajících se problematiky šlechty či dějin Židů. I tento malý výčet ukazuje, že podobně jako v zahraničí se nemalá část historické obce ČR zcela preferenčně zaměřuje na kulturně-historická témata, překračující tradiční chronologii, se zřetelným mezioborovým potenciálem.

Mezioborovost měla na olomouckém setkání vůbec silné slovo. Věnovala se jí středeční odpolední diskuze redakcí některých mezioborových časopisů o publikačních strategiích; panely o vztahu historie a historické etnologie či o zkoumání historických krajín pak narážely na mezioborovost přímo

v názvu. Byť se většina panelů svými tématy vztahovala k českým dějinám (a mizivé množství se zaměřovalo výhradně na jinou geograficko-historickou oblast – v podstatě pouze panel Česká polonistická studia a dva panely o Rusku a dějinách východní Evropy), mnohé další panely tradiční rozlišení „české“ versus „světové“ či „obecné“ překračovaly. Možno také konstatovat, že stále větší pozornost historiček a historiků přitahují i dříve zcela okrajová témata typu dějin sportu, každodennosti či dějin turismu, pokud máme zůstat u dalších témat kongresových volných panelů. Zajímavým trendem je určité řada panelů, v nichž rezonoval „veřejný prostor“ a vztah historie k němu (ať už se jednalo o panel zkoumající proměny institucionální reprezentace minulosti, o panely o prezentaci historie v muzeích, obchodech s uměním či panel o neziskových organizacích a jejich vlivu na interpretaci dějin). V Olomouci zazněly též příspěvky k rozmáhajícímu se propojování moderních technologií a humanitních věd v podobě digital humanities, jiné panely byly více „tradiční“ – o hospodářských a sociálních dějinách, dějinách práce či církevních dějinách.

Další novinkou olomouckého podniku byla Cena děkana FF UP o nejlepší doktorandskou práci přednesenou na kongresovém jednání, spojená s finanční odměnou. Ač to nebylo úmyslem organizačního týmu ani hodnotící komise, složené ze čtyř zástupkyň a zástupců různých historických pracovišť ČR (směřuje k ní rovněž naše poděkování za bezprecedentní ochotu), tato „soutěž“ vypověděla mnohé o akceschopnosti a připravenosti české doktorandské historické obce. Registrovaných Ph.D. studujících bylo zhruba 180, o zaslání své práce o rozsahu 25–30 NS k hodnocení však uvažovalo jen 37 z nich. Nakonec jich práce poslalo jedenáct. Možná byla odměna ve výši 12 tisíc Kč pro první místo, 6 tisíc Kč pro druhé místo a 3 tisíce Kč pro třetí místo málo motivující, možná že doktorandky a doktorandi dostávají lukrativnější nabídky k publikování či se soustředí na své finální dílo, každopádně není tato ochota doktorandek a doktorandů jít se svou kůží na trh příliš povzbudivá do budoucna.

Naopak velmi příjemným překvapením pro hostitelskou instituci byla připravenost, ochota a akčnost studentek a studentů pořádající katedry historie, bez jejichž přičinění by se tato gigantická akce ani nemohla konat. Nejenže by nebylo možné bez nich zabalit desítky krabic s propagačními materiály, nastrkat stovky jmenovek do vizitek a vyrobit obědové stravenky pro první jednací den, nebyla by bez nich ani registrace, služba v jednacích místnostech, pomoc při coffee-breacích a ani samostatně se organizující navigátorská hlídka (pracovně zvaná skupina odchytávačů), která na strategických místech města směřovala účastníky a účastnice, kam bylo nutno. Více

než 80letý studentský tým se od rána do večera podílel na mnoha dalších drobnostech (mj. zajišťoval dětský koutek, který měl na sjezdové akci – a patrně též v rámci historických konferencí vůbec – rovněž svou premiéru) a my všichni jsme na naše studentky a studenti byli velmi hrdi.

V rozlehlých chodbách barokního Konviktu zpříjemňovaly účastníkům a účastnicím jednací dny posterové prezentace (celkem devět) a stánky s prodejem knih. Olomouckou novinkou bylo zapojení komerčních nakladatelství – univerzitní či fakultní vydavatelství se novodobých sjezdů účastní pravidelně, ovšem komerční nakladatelství měla v Olomouci, domníváme se, skutečně premiéru. Celkem 17 nakladatelství tak představovalo a nabízelo svou produkci s kongresovou slevou, včetně takových jako NLN, Fraus, Epoque, Megabooks, Prodos, Scriptorium nebo Vyšehrad.

K historickým sjezdům obvykle patří i doprovodný program. Ten olomoucký zajišťoval místní Ensemble Damian, věnující se interpretaci barokních skladeb, se serenádou Semelé aneb Osudné přání od J. A. Hasseho z roku 1726. Příběh o nemanželském poměru boha Jupitera a královské dcery Semelé, pronásledovaných žárlivou bohyní Júnó, historičky a historiky v zaplněném obrovském sále čtyřhvězdičkového NH hotelu přilákal skutečně nepoměrně více, než čtvrtelní večerní přednáška prof. Ch. Ingrao o habsburské monarchii. Ba je tato opera i nadchla více. Jeden z večerů tradičního olomouckého Podzimního varhanního festivalu byl další z možností kulturního využití, naplánovaného pro účastníky a účastnice akce.

Organizační tým věnoval nemalou pozornost mediální prezentaci. Sjezd byl na facebooku i na Instagramu, jeho mediálním partnerem byl časopis Dějiny a současnost, kde vycházely upoutávky a těsně před konáním akce i rozhovor o přípravách sjezdu a chystaných on-line přenosech vybraných panelů. Média však nevěnovala sjezdu větší pozornost (což také o mnohém vypovídá), byť byla univerzitou přímo kontaktována. Možná že nemalým úspěchem bylo už pouhé zveřejnění tiskové zprávy o konání sjezdu na serveru Novinky.cz a přenos krátkých záběrů ze sjezdu prostřednictvím ČT 1 dne 14. 9. v Událostech z regionů. Nebýt však výročí úmrtí T. G. Masaryka a touhy ČT dostat do vysílání promluvy historiků na téma Masaryk, patrně by televizní štáb do konferenčních prostor ani nenapadlo zavítat (tak mu nezbylo nic jiného, než se vydat za odborníky z Masarykova ústavu do Olomouce). Největší ohlas tak měl pravděpodobně sjezd na Slovensku, díky zprávě, která vyšla po skončení akce v Denníku N s titulem *Rozdílné světy českých a slovenských historiků. Sjezd českých historiků v Olomouci byl akcí, o které mohou slovenští vědci jen snít.*

Skutečně tomu bylo tak. Akce, která byla na začátku pouze sněná, se díky více než rok a půl trvajícím intenzivním přípravám skutečně udála. Neobešla by se však bez dvou dosud nezmíněných skutečností. Tou první je web akce, platforma, na níž se odehrávalo takřka vše. Registrace účastníků a účastnic, výběr referujících garanty i sestavování panelů, komunikace garantů panelů s vědeckou radou, platby registračních poplatků platební kartou, zaslání daňových dokladů o zaplacení, tvorba časového harmonogramu i rozvržení panelů do jednacích dnů a místností a příprava programové brožury. Pokud někdy historii potkalo štěstí, tak to bylo v podobě našeho vždy ochotného a rady si vědouceho webmastera, Mgr. Ondřeje Růžičky.

Druhou nezbytností bylo finanční zázemí akce. Vybrané konferenční poplatky mohly pokrýt jen část nákladů, a tak za veškeré propagační materiály i pohostinnost v podobě vydatných coffee-breaků i dvou bohatých rautů vděčí účastníci a účastnice akce třem jednotkám: Filozofické fakultě UP, rektora UP a především statutárnímu městu Olomouci, v rámci jehož projektu obdržel organizační tým na akci štědrrou dotaci. V tomto směru je více než nutno obdivovat umění tehdejšího děkana FF UP v Olomouci, prof. Jiřího Lacha – totiž umění načasovat pořádání sjezdu na dobu, kdy historik bude nejen ve funkci děkana, ale také rektora UP a navíc ještě ve funkci náměstka primátora města Olomouce. To je konstelace, která se vyskytuje tak jednou za padesát až sto let – vzhledem k počtu současných univerzitních historických pracovišť se není nutné obávat, že by Olomouc pořádala další historický sjezd dříve.

Olomoucké setkání však nekončilo pátečním odpolednem, kdy se všichni rozjeli domů. Prostor pro zpětnou vazbu, otevřený na webu, se zaplnil několika ohlasy, z nichž se dá soudit, že organizační tým se ohledně příštího charakteru historických sjezdů vydal správnou cestou. Mnohé další nadšené ohlasy přicházely osobně a za všechny jsme byli vděční. Web, kde je možno dohledat další informace o třech sjezdových dnech a publikačních výstupech, zůstává funkční i nadále – www.historieolomouc2017.upol.cz. Vítanou (soudě dle počtu shlédnutí – 1 270 k 8. 2. 2018) a snad i trvalou vzpomínkou na olomouckou akci bude sbírka fotografií, dostupná jak na webu sjezdu, tak na <https://www.flickr.com/photos/35373292@N07/albums/72157689256086415>. Podobně oslovil videospot (<https://www.youtube.com/watch?v=htPCWfYR20s&t=113s>, k 8. 2. 2018 500 shlédnutí), shrnující dění tří dnů, připravený díky péči jedné z našich skvělých studentek a studentů, Mgr. Kristýny Olszarové. Skvělá byla celá fakulta, která akci v posledních týdnech před konáním doslova žila, včetně např. Vydavatelství UP, jež do poslední chvíle s dech beroucím klidem reagovalo na naše požadavky

o úpravy v programové brožuře či na jmenovkách, tak jak od jednotlivých účastnic a účastníků, rezignujících na účast, přicházely.

Vzhledem k pluralitě současného historického bádání mohlo 11. setkání historiček a historiků ČR v Olomouci těžko vytýčit nějaký další směr historického bádání (jako tomu bylo např. u druhého československého sjezdu historiků) či vydat nějakou rezoluci jako v případě sjezdů konaných v době komunismu. Velmi těžko také mohl sjezd hromadně bilancovat. Poskytl prostor pro diskuzi, sdílení názorů, navázání spolupráce i mezi obory a ujasnění cílů či perspektiv toho či jiného výzkumu. Možná bylo hlavním cílem olomouckého setkání naznačit, slovy Jaroslava Pinkase v ohlasech na webu, že jedné (jediné) historické pravdě odzvonilo. Domníváme se, že to není málo.

doc. Mgr. Radmila Švaříčková Slabáková, Ph.D.
Katedra historie
Filozofická fakulta
Univerzita Palackého v Olomouci
Na Hradě 5
771 80 Olomouc
Česká republika
e-mail: radmila.svarickova@upol.cz